

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

*(Geography and Geography Education Students' Evaluations of Their
Departments and Occupational Preparations)*

Yrd. Doç. Dr. Fikret TUNA

*Fatih Üniversitesi Coğrafya Bölümü, 34500 – Büyükçekmece – İSTANBUL
ftuna@fatih.edu.tr*

ÖZET:

Bu araştırmada, coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bölümleri ile ilgili altyapı, dersler ve uygulamalar bakımından değerlendirmeleri ve mesleki gelecekleri ile ilgili tercih ve hazırlıkları incelenmiştir. Araştırma deseni olarak nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmış ve veriler internet üzerinden yayınlanan anket yoluyla, Türkiye’de lisans öğrencisi almakta olan, 27 farklı üniversiteden 1134’ü bay ve 866’sı bayan olmak üzere toplam 2000 lisans öğrencisinden toplanmıştır. Öğrencilerin, bölümleri ile ilgili değerlendirmeleri genel olarak orta düzeyindedir. Ders çeşitliliği ve sayısı ile derslerin içeriklerine uygun olarak işlenmesi iyiye yakın; arazi çalışmaları ile laboratuvar imkânları ve uygulamaları ise zayıf olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, coğrafya öğrencilerinin %50’si öğretmen, %28’i akademisyen; coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin %73’ü öğretmen ve %17’si akademisyen olmak istemektedir. Öğrenciler yapmak istedikleri mesleklere ulaşmak için yapılması gerekenler ile ilgili yeteri kadar bilgi sahibi değillerdir. Sonuç olarak, ortaya çıkan sonuçlar tartışılmış ve problemlere çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Coğrafya, Coğrafya Öğretmenliği, Coğrafya Eğitimi, Değerlendirme, Mesleki Hazırlık*

ABSTRACT:

In this study, geography and geography education students' evaluations of their departments based on infrastructure, variety and quality of lectures and implementations were examined. In addition, students' professional choices about their future and their preparations were examined. Scanning method, which is one of the methods of quantitative research, was used as the research design. Data were gathered through a survey published on the internet. Total of 2000 undergraduate students consisting of 1134 males and 866 females from 27

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

universities accepting students in Turkey participated in the survey. Students generally evaluated their departments medium-leveled. They evaluated number and variety of lectures and the teaching process close to good level but evaluated the lab facilities, implementations, and field studies as weak. In addition, of geography students, 50% wanted to be teacher and 28% wanted to be academician after graduation. Besides, of geography education students, 73% wanted to be teacher and 17% wanted to be academician. However, most of them do not have enough information about what to do. As a result, the emerging results were discussed and solutions to the problems were presented.

Keywords: *Geography, Teacher of Geography, Geography Education, Evaluation, Occupational Preparation*

1. GİRİŞ

Üniversiteler, öğrencilerine sundukları bilimsel, teknik ve mesleki bilgi ve beceriler ile toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynayan öğretim kurumlarıdır (Şahin vd., 2011; Scott, 2002). Bu nedenle, üniversitelerden sürekli olarak öğrencilerini yaşadığı çağdaki dünyanın ve toplumun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmaları ve değişme ve gelişmelere ayak uydurabilecek ve katkıda bulunabilecek bir biçimde yetiştirmeleri beklenir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Bu beklentiler günümüzde eğitimcileri ve üniversiteleri, kalite değerlendirmeye dayalı olarak öğrencilerin doyum, tutum, gereksinim ve deneyimlerini araştırmaya yönlendirmektedir (Leite vd., 2006). Bu kapsamda, öğrencilerin üniversitelerden beklentileri ve çeşitli değerlendirmeleri ile üniversite ve bölümlerin mesleki yaşama hazırlamadaki rolü ve yeterliği üzerinde önemle durulması gereken konulardır. Bu sayede, güncel gelişmeler yakından takip edilerek, eğitim kurumları ve programları ihtiyaç ve beklentilere daha uygun, işlevsel ve kaliteli hale getirilebilecektir.

2012 yılı üniversiteye giriş sınavları verilerine göre (Kariyer Penceresi, 2012); Türkiye’de lisans düzeyinde öğrenci almakta olan toplam 24 adet coğrafya bölümü ve 8 adet coğrafya öğretmenliği bölümü bulunmaktadır. Mevcut 24 adet coğrafya bölümünün 15’inde birinci öğretim programlarına ek olarak ikinci öğretim, ikisinde ise uzaktan öğretim coğrafya programları yer almaktadır. Bunlarla beraber öğrenci almakta olan coğrafya programı sayısı toplam 41’e ulaşmaktadır. Ayrıca,

coğrafya bölümlerinden 23'ü devlet üniversitelerinde, 1'i ise vakıf üniversitesinde bulunmaktadır. Devlet üniversitelerinin tümünde Türkçe eğitim verilirken, vakıf üniversitesindeki coğrafya bölümünün eğitim dili İngilizce'dir. Coğrafya programları içerisinde birinci öğretimin toplam kontenjanı 1527, ikinci öğretimin 955 ve uzaktan öğretimin 5177'dir (İstanbul Üniversitesi bünyesinde yer alan uzaktan öğretim coğrafya programının kontenjanı tek başına 5125'tir). Ayrıca, kontenjanların doluluk oranları birinci öğretimde %99,28; ikinci öğretimde %100 ve uzaktan öğretimde 37,30'dur. Sonuç olarak, coğrafya bölümlerinin yıllık toplam kontenjanı 7974, doluluk oranı %59,16 ve yerleşen öğrenci sayısı 4714'tür. Toplam 8 adet coğrafya öğretmenliği bölümünde ise sadece birinci öğretim programları bulunmaktadır. Bu bölümlerin toplam kontenjanı 315 ve doluluk oranı %100'dür (Tablo 1).

Tablo 1. Türkiye'deki Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Programlarının Sayısı, Kontenjanları ve Doluluk Oranları*

Bölüm	Program	Sayı	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk (%)
Coğrafya	1. öğretim (normal)	24	1527	1516	99,28
Coğrafya	2. öğretim	15	955	955	100
Coğrafya	Uzaktan öğretim	2	5177	1931	37,30
Coğr. Öğretmenliği	1. öğretim (normal)	8	315	315	100

* 2012 yılı üniversiteye giriş sınavları verilerine göre.

Tablo 2'de, 2012 yılı üniversiteye giriş sınavı verilerine göre Türkiye'de öğrenci almakta olan coğrafya ve coğrafya öğretmenliği programları, yerleşen öğrenci sayıları ve kontenjanları detaylı olarak verilmiştir. Ayrıca, lisans öğrencisi almakta olan coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin Türkiye'deki dağılımı Şekil 1'de verilmiştir. Harita üzerindeki dağılıma bakıldığında coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin Türkiye'nin her bölgesine dağılmış olduğu görülmektedir. Toplamda sayısı az olan coğrafya öğretmenliği bölümlerinin üçü batı, ikisi orta, diğer üçü ise Türkiye'nin doğusunda yer almaktadır. Ayrıca, Türkiye'de harita üzerinde gösterilen ve öğrenci almakta olan coğrafya bölümlerine ek olarak, son yıllarda açılmış olan ve daha önce öğrenci alımı yapmamış altı adet coğrafya bölümü bulunmaktadır. Bunlar; Ardahan, Batman, Bingöl, Erzincan, Namık Kemal ve Siirt Üniversitesi coğrafya bölümleridir.

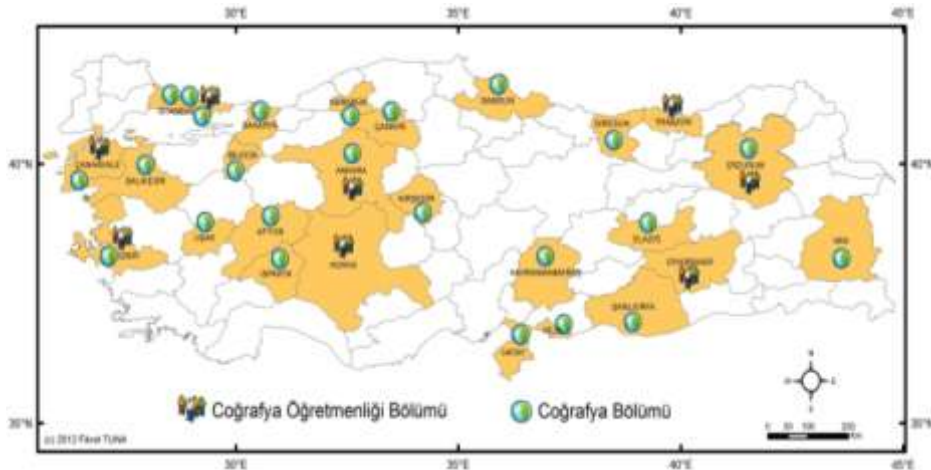
COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

Tablo 2. Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Programlarının Yerleşen Sayıları ve Kontenjanları*

Üniversite	Prg.**	Yerleşen/ Kontenjan	Üniversite	Prg.**	Yerleşen/ Kontenjan
Afyon Kocatepe	N	72/72	Karabük	N	77/77
Afyon Kocatepe	İ	72/72	Karabük	İ	77/77
Ahi Evran	N	52/52	Karabük	U	52/52
Ankara	N	67/67	Kilis 7 Aralık	N	52/52
Atatürk	N	82/82	Marmara	N	52/52
Atatürk	İ	82/82	Mustafa Kemal	N	47/47
Balıkesir	N	93/93	Mustafa Kemal	İ	47/47
Balıkesir	İ	93/93	Ondokuz Mayıs	N	57/57
Bilecik Şeyh Edebali	N	47/47	Ondokuz Mayıs	İ	57/57
Bilecik Şeyh Edebali	İ	47/47	Sakarya	N	52/52
Ç. Onsekiz Mart	N	77/77	Sakarya	İ	52/52
Ç. Onsekiz Mart	İ	77/77	Süleyman Demirel	N	52/52
Çankırı Karatekin	N	36/36	Süleyman Demirel	İ	52/52
Çankırı Karatekin	İ	36/36	Uşak	N	62/62
Ege	N	72/72	Uşak	İ	62/62
Fatih	N	39/50	Yüzüncü Yıl	N	62/62
Fırat	N	82/82	Coğr. Öğretmenliği		
Fırat	İ	82/82	Atatürk	N	52/52
Giresun	N	52/52	Ç. Onsekiz Mart	N	31/31
Harran	N	47/47	Dicle	N	41/41
Harran	İ	47/47	Dokuz Eylül	N	41/41
İstanbul	N	113/113	Gazi	N	31/31
İstanbul	U	1879/5125	Karadeniz Teknik	N	31/31
K.Maraş Sütçü İmam	N	72/72	Marmara	N	47/47
K.Maraş Sütçü İmam	İ	72/72	Necmettin Erbakan	N	41/41

* 2011 yılı üniversiteye giriş sınavları verilerine göre.

** N=Normal, İ=İkinci öğretim, U=Uzaktan öğretim

Şekil 1. Lisans Öğrencisi Almakta Olan Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümlerin Dağılımı (2012 yılı üniversiteye giriş sınavları verilerine göre)

Türkiye’de coğrafya eğitiminin önemi ve çeşitli sorunları bulunduğu çeşitli çalışmalarda dile getirilmektedir (Şahin, 2001; Gökçe, 2009; Koçman, 1999; Kayan, 2000; Tümertekin ve Özgüç, 2002; Arı, 2008; Akbulut, 2004; Alım, 2009). Bu çalışmalarda, coğrafya eğitiminin daha kaliteli bir hale getirilmesinin gerekliliği ifade edilmektedir. Ancak, coğrafya eğitiminin tercih edilebilirliğini, kalite açısından yerini, varsa sorunlarını ve yapılması gerekenleri ortaya koymak için geniş ve kapsayıcı bir fotoğrafa ihtiyaç vardır. Bu fotoğrafı sağlamanın yollarından birisi eğitim kurumlarının müşterisi sayılabilecek öğrencilerin ilgili konulardaki bilgi, düşünce, eleştiri ve önerilerini almaktır (Karaca, 2008; Ağaoğlu, 1997; Cafağlı, 1996).

Üniversite öğrencilerinin bölümleri ile ilgili değerlendirmeleri ve mesleki gelecekleri ile ilgili plan ve hazırlıkları Türkiye’de farklı alanlarda yapılan çeşitli çalışmalara konu olmuştur. Amasya Üniversitesi’nde Çevik ve Yiğit (2009) tarafından yürütülen bir çalışmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin bölümlerini tercihleri ve bölümleri hakkındaki düşünceleri, çeşitli tutumları ve öğretmenliğe bakış açıları incelenmiştir. Doğan, Saraçlı ve Saraçlı (2005) tarafından yapılan çalışmada ise, Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi’nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin devam ettikleri bölümlerden memnun olup olmadıkları araştırılmıştır. Ayrıca, Sarıkaya ve Khorshid (2009), Ege Üniversitesi’nde 1000 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenleri; Akyüz vd., (2009), orman fakülteleri son sınıf öğrencilerinin meslek tercihlerini; Gökmenoğlu ve Kiraz (2011) ise ODTÜ’de yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının üniversitelerde sunulan sosyal ve akademik olanakları değerlendirme durumlarını incelemişlerdir. Coğrafya eğitiminde de benzer çalışmalar bulunmaktadır. Girgin, Sever ve Gök (2003) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin mesleki uygulama gezilerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve öğrencilerin mesleki gezilere katılmak istedikleri tespit edilmiştir. Öğrenci görüşlerine göre coğrafya öğretiminin değerlendirilmesi ile ilgili diğer bir çalışma ise dershanelerdeki coğrafya öğretimi hakkında yapılmıştır. Çalışma, Rize’de yer alan 5 farklı dershanede ve 229 öğrenci üzerinde uygulanmıştır (Turan ve Alaz, 2007). Yapılan çeşitli çalışmalarda ise öğrencilerin mesleki gelecekleri

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

ile ilgili çeşitli araştırmalar ortaya konulmuştur (Gümüş ve Çapar, 2011; Demirci ve Kocaman, 2007).

Ancak, Türkiye’de coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin bütününe kapsayacak ve genel fotoğrafı ortaya koyacak biçimde lisans coğrafya öğrencilerinin bölümleri ile ilgili değerlendirmelerini veya mesleki tercih ve hazırlıklarını ortaya koyan çalışmaya rastlanılmamıştır. İlgili konularda yapılacak çalışma veya çalışmalar coğrafya eğitimi ile ilgili karar vericilere ve coğrafya eğitimcilerine yol gösterecektir. Bu nedenle, bu çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmanın konusu, coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bölümleri ile ilgili çeşitli değerlendirmelerini ve mesleki gelecekleri ile ilgili tercih, plan ve hazırlıklarını tespit etmektir. Bu amaçla çalışmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bölümleri ile ilgili altyapı, dersler ve uygulamalar bakımından değerlendirmeleri nelerdir?
2. Öğrencilerin değerlendirmelerine göre altyapı, dersler ve uygulamalar bakımından coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin mesleki tercihleri ve hazırlıkları nelerdir?
4. Öğrencilerin coğrafya eğitimi ile ilgili öneri ve istekleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, araştırma deseni olarak nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan araştırma yaklaşımıdır (Balcı, 2005; Karasar, 1994). Bu amaçla, lisans düzeyinde coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin buldukları bölümler ile ilgili

değerlendirmeleri ve gelecek ile ilgili mesleki tercih ve hazırlıkları genel tarama deseninde araştırılmış ve yapılan analizler ile araştırma grubunun bütününe ilişkin sonuçlar üretilmeye çalışılmıştır.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırma, 2011-2012 öğretim yılı içerisinde Türkiye genelindeki coğrafya ve coğrafya öğretmenliği lisans öğrencilerinin bütününi temsilen, internet üzerinden yayınlanan anketi cevaplandıran 27 farklı üniversiteden toplam 2000 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Türkiye’de coğrafya ve coğrafya bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, örneklemini ise 27 farklı üniversiteden internet yoluyla çalışmaya katılan 2000 öğrenci oluşturmaktadır. Türkiye’deki tüm bölüm öğrencilerine ankete katılmaları için davet gönderilmiş ve özel bir seçim yöntemi kullanılmamıştır. Öğrenci almakta olan tüm bölümlerden ankete katılım sağlanmıştır. Tablo 3’te örneklemin özellikleri detaylı olarak verilmiştir. Öğrencilerin, 1134’ü (%56,7) bay ve 866’sı (%43,3) bayan olmak üzere; 1618’i (%80,9) coğrafya bölümlerinde, 382’si ise (%19,1) coğrafya öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmektedir. Örneklemin %80,9’unu (n=1618) coğrafya bölümlerinde okuyan öğrencilerin oluşturmasının nedeni, Türkiye’deki coğrafya öğrencilerinin sayısının (%95) coğrafya öğretmenliği öğrencilerine göre (%5) büyük oranda fazla olmasıdır. Toplam katılımcı sayısının 2000 olmasının nedeni ise araştırmanın kontrollü biçimde sonlandırılmasıdır. Ayrıca, öğrencilerin 682’si (%34,1) birinci sınıf, 504’ü (%25,2) ikinci sınıf, 400’ü (%20) üçüncü sınıf ve 414’ü (%20,7) dördüncü sınıf öğrencisidir. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, bölüm, sınıf ve üniversitelere göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, çalışmanın amaçlarına ilişkin bilgileri toplama amacıyla yarı yapılandırılmış bir anket formu kullanılmıştır. Anket formu hazırlanırken bir coğrafya öğretim üyesi ve bir ölçme değerlendirme uzmanından görüşleri alınmış ve araştırmacının bulunduğu üniversitede bir grup öğrenci üzerinde pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama neticesinde anket son haline getirilerek internet üzerinde yayınlanmıştır.

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

Farklı üniversite ve bölümlerden geniş bir katılımın sağlanması için e-mail ve internette bulunan çeşitli sosyal paylaşım ortamlarından anketin belirli aralıklarla duyurusu yapılmıştır. Anketin doldurulması öğrencilerin en fazla 5 dakikasını almış ve birden fazla kez cevaplamalarına izin verilmemiştir.

Dört bölümden oluşan anketin ilk bölümünde cinsiyet, bölüm, sınıf ve üniversite gibi demografik sorular yer almıştır. İkinci bölümde öğrencilerden buldukları bölümü dersler, ödev ve projeler, materyal, altyapı, imkânlar ve çeşitli uygulamalar yönünden değerlendirmeleri istenmiştir. Buradaki amaç genel olarak Türkiye üniversitelerinde yer alan coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerindeki lisans eğitiminin genel durumunu ortaya koymaktır. Öğrencilerin bu bölümde yer alan toplam 11 soru ile ilgili değerlendirmeleri; 1-çok zayıf, 2-zayıf, 3-orta, 4-iyi ve 5-çok iyi seçeneklerinden oluşan beşli likert tipi ölçek yardımıyla alınmıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyet, Bölüm, Sınıf ve Üniversitelere Göre Dağılımı

Öğrenciler	Katılım Sayısı (f)	Oran (%)	Öğrenciler	Katılım Sayısı (f)	Oran (%)
Cinsiyet			Ege Üniversitesi	58	2,9
Male	1134	56,7	Fatih Üniversitesi	100	5,0
Female	866	43,3	Fırat Üniversitesi	38	1,9
Bölüm			Gazi Üniversitesi	62	3,1
Coğrafya	1618	80,9	Giresun Üniversitesi	30	1,5
Coğrafya Öğretmenliği	382	19,1	Harran Üniversitesi	38	1,9
Sınıf			İstanbul Üniversitesi	378	18,9
1. sınıf	682	34,1	K.Maraş Sütçü İ. Üniv.	92	4,6
2. sınıf	504	25,2	Karabük Üniversitesi	62	3,1
3. sınıf	400	20,0	Karadeniz Teknik Üniv.	52	2,6
4. sınıf	414	20,7	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	12	0,6
Üniversite			Marmara Üniversitesi	62	3,1
A. Kocatepe Üniv.	46	2,3	Mustafa Kemal Üniversitesi	42	2,1
Ahi Evran Üniversitesi	36	1,8	Ondokuz Mayıs Üniv.	46	2,3
Ankara Üniversitesi	102	5,1	Sakarya Üniversitesi	48	2,4
Atatürk Üniversitesi	66	3,3	N. Erbakan Üniversitesi	36	1,8
Bilecik Ş.E. Üniv.	26	1,3	S. Demirel Üniversitesi	76	3,8
Çankırı K. Üniversitesi	18	0,9	Uşak Üniversitesi	46	2,3
Dicle Üniversitesi	10	0,5	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	22	1,1
Dokuz Eylül Üniv.	80	4,0	TOPLAM	2000	100

Anketin üçüncü bölümünde ise öğrencilere mezuniyet sonrası yapmak istedikleri mesleğin ne olduğu; öğretmen, akademisyen ve CBS uzmanı olmak için yapılması gerekenleri ne kadar bildikleri (1-çok az, 2-az, 3-orta, 4-iyi, 5-çok iyi seçenekleri ile), CBS hakkında bilgilerinin olup olmadığı ve CBS eğitimi alıp almadıkları, akademisyen olmak istiyorlarsa alanlarını belirleyip belirlemedikleri, bölümleri ile ilgili güncel gelişmeleri takip edip etmedikleri ve tekrar seçme imkânları olsa bölümlerini seçip seçmeyecekleri ile ilgili toplam dokuz soru sorulmuştur. Son bölümde ise öğrencilere eklemek istedikleri öneri, teklif veya mesajları olup olmadığı ile ilgili açık uçlu bir soru yöneltilmiştir.

Araştırmanın geçerliliğini artırmak için ankette ölçülmek istenen amacın dışında ilgisiz sorulara yer verilmemiştir. Aynı amaçla, katılımcılara anketin girişinde yer alan açıklama bölümünde çalışmanın genel sonuçları ortaya çıkarmak ve coğrafya eğitimine katkı sağlamak amacıyla yapıldığı; bu nedenle kişi ve kurumları değerlendirme ve karşılaştırma amacı gütmeyeceği ifade edilmiştir. Sorulara verilen cevapların puan değerleri eşit kabul edilmiştir. Uygulanan anketin güvenilirlik oranı %83,8'dir (Cronbach's alpha = 0.838). Ayrıca, yapılan normallik testi sonucunda ise verilerin normal dağılıma sahip olmadığı (parametrik olmayan) ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$). Bu nedenle, farklılık analizlerinde parametrik olmayan yöntemlerden Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik programı yardımıyla tanımlayıcı ve anlam çıkarıcı istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Sonuçlar tablo ve grafikler yardımıyla sunulmuştur. Sonuçların değişkenlere dağılımının gösterimi için frekans, yüzde, ortalama; bölümler arasındaki karşılaştırmalar için ise farklılık analizlerinden Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Öğrencilerin Bölümleri İle İlgili Değerlendirmeleri

Bu bölümde yer alan toplam on bir soruya verilen cevapların ortalaması 3,15 (orta) olarak tespit edilmiştir. Coğrafya bölümlerinde

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

öğrenim gören öğrencilerin ortalaması 3,18 ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin ortalaması 3,11'dir. Buna göre her iki öğrenci grubunun da ortalama memnuniyet düzeyi “orta” olarak bulgulanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlara göre, her iki bölümde de öğrencilerin “çok iyi” olarak değerlendirdikleri bir soru yoktur. Her iki bölümde de en yüksek ortalamaya “sunulan ders çeşitliliği ve sayısı” sahip olurken (3,67 ve 3,68), bunu “derslerin içeriklerine uygun olarak işlenmesi” (3,65 ve 3,60) takip etmiştir. Bu sorulara verilen cevaplar “orta” düzeyinde ancak “iyi” düzeyine yaklaşık olarak ortaya çıkmıştır (Tablo 5).

Öğrencilerin genel olarak arazi çalışmaları ile laboratuvar imkânları ve uygulamaları sorularına verdikleri cevapların ortalamaları için altında yani “zayıf” düzeyinde kalmıştır. Bunlar arasında laboratuvar imkânları ve uygulamalarının değerlendirildiği soruların ortalamaları 2,50'nin altında yer almıştır. Ayrıca, arazi çalışmaları ile ilgili soruda coğrafya öğrencilerinin ortalaması 3,11 (orta) olurken coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin ortalaması 2,54'te (zayıf) kalmıştır. Genel memnuniyet, teknolojik altyapı, ödev ve projeler, ders kitapları ve materyalleri, derslerde çeşitli öğretim yöntemlerine yer verilmesi ve derslik imkânları ile ilgili soruların ortalamaları ise 3,56 ile 3,04 arasında değişen oranlarda yani “orta” düzeyde ortaya çıkmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin Bölümleri İle İlgili Değerlendirmeleri*

S	Sorular	Coğrafya (\bar{x})	Coğr. Öğrt. (\bar{x})	Ort. (\bar{x})
1	Bölümde sunulan ders çeşitliliği ve sayısı	3,67	3,68	3,68
2	Derslerin içeriklerine uygun olarak işlenmesi	3,65	3,60	3,62
3	Genel olarak bölüm ile ilgili memnuniyetim	3,56	3,30	3,43
4	Bölümdeki teknolojik altyapı (bilgisayar vb.)	3,31	3,39	3,35
5	Verilen ödev ve projeler	3,24	3,27	3,26
6	Ders kitapları ve materyalleri	3,24	3,26	3,25
7	Derslerde doğrudan anlatım yerine çeşitli öğretim yöntemlerine yer verilmesi	3,20	3,20	3,20
8	Derslik imkânları	3,20	3,04	3,12
9	Arazi çalışmaları	3,11	2,54	2,83
10	Laboratuvar imkânları	2,44	2,43	2,44
11	Laboratuvar uygulamaları	2,37	2,50	2,44
	ORTALAMA	3,18	3,11	3,15

* 1-çok zayıf, 2-zayıf, 3-orta, 4-iyi, 5-çok iyi

Ayrıca, coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bölümleri ile ilgili değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Buna göre, öğrencilerin verdikleri cevaplara göre coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerindeki derslik imkânları, arazi çalışmaları ve genel memnuniyet arasında coğrafya bölümleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < 0.05$) (Tablo 5).

Tablo 5. Mann Whitney-U Testi Sonuçlarına Göre Anlamlı Farklılık Görülen Sorular

Öğretim Teknolojisi	Okul	N	Ort. Sıra	Sıralar Top.	U	Z	p
Derslik imkânları	Coğrafya	1582	996,31	1576167,00	273982,00	-2,608	0,01
	Coğ. Öğrt.	378	914,32	345613,00			
Arazi çalışmaları	Coğrafya	1540	997,32	1535870,00	229740,00	-6,374	0,00
	Coğ. Öğrt.	376	799,51	300616,00			
Bölüm ile ilgili memnuniyetim	Coğrafya	1578	1001,90	1581001,00	261314,00	-3,877	0,00
	Coğ. Öğrt.	378	880,81	332945,00			

3.2. Öğrencilerin Mesleki Tercih ve Hazırlıkları

Mezuniyet sonrasında, coğrafya öğrencilerinin %50'si coğrafya öğretmeni, %28'i akademisyen, %13'ü CBS uzmanı ve %9'u bunların dışında bir meslek sahibi olarak çalışmak istemektedir. Coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin ise, %73'ünün tercihi coğrafya öğretmenliği, %17'sinin tercihi akademisyenlik, %3'ünün tercihi CBS uzmanlığı ve %6'sının tercihi ise diğer bir meslektir. Öğretmen olmak için neler yapmanız gerektiğini ne kadar biliyorsunuz sorusuna, coğrafya öğrencilerinin %28'i çok iyi, %28'i iyi, %24'ü orta, %10'u az ve %10'u çok az cevabını vermiştir. Coğrafya öğretmenliği öğrencilerinde ise bu oranlar sırasıyla %31, %33, %25, %7 ve %4 olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre, coğrafya öğrencilerinin %56'sı öğretmen olmak için ne yapması gerektiğini iyi veya çok iyi düzeyde bilirken, bu oran coğrafya öğretmenliği öğrencilerinde %64 olarak gerçekleşmiştir. Akademisyen olmak için neler yapmanız gerektiğini ne kadar biliyorsunuz sorusuna, coğrafya öğrencilerinin %16'sı çok iyi, %19'u iyi, %25'i orta, %19'u az ve %21'i çok az cevabını vermiştir. Aynı soruya coğrafya öğretmenliği öğrencileri ise sırasıyla %11, %25, %20, %16 ve %28 cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, coğrafya öğrencilerinin %36'sı ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin %35'i akademisyenlik için ne yapması

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

gerektiğini iyi veya çok iyi düzeyde bildiğini ifade etmiştir. Ayrıca, akademisyen olmak isteyen coğrafya öğrencilerinin %47'si ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin %35'i alanlarını belirledikleri cevabını vermişlerdir (Tablo 6).

Tablo 6. Öğrencilerin Mesleki Tercih ve Hazırlıkları

Sorular	Coğrafya		Coğrafya Öğretmenliği	
	f	%	f	%
1- Mezuniyet sonrası yapmak istediğiniz meslek hangisidir?				
Coğrafya öğretmenliği	810	50,31	280	73,30
Akademisyenlik	448	27,83	66	17,28
CBS uzmanlığı	214	13,29	12	3,14
Diğer	138	8,57	24	6,28
2- Öğretmen olmak için neler yapmanız gerektiğini ne kadar biliyorsunuz?				
Çok az	154	9,69	14	3,68
Az	156	9,81	28	7,37
Orta	388	24,40	96	25,26
İyi	440	27,67	124	32,63
Çok iyi	452	28,43	118	31,05
3- Akademisyen olmak için neler yapmanız gerektiğini ne kadar biliyorsunuz?				
Çok az	324	21,12	106	28,04
Az	284	18,51	60	15,87
Orta	388	25,29	76	20,11
İyi	298	19,43	94	24,87
Çok iyi	240	15,65	42	11,11
4- Akademisyen olmak istiyorsanız, alanınızı belirlediniz mi?				
Evet	196	47,34	20	35,71
Hayır	218	52,66	36	64,29
5- CBS uzmanı olmak için neler yapmanız gerektiğini ne kadar biliyorsunuz?				
Çok az	390	29,02	156	41,71
Az	334	24,85	90	24,06
Orta	370	27,53	56	14,97
İyi	130	9,67	42	11,23
Çok iyi	120	8,93	30	8,02
6- Coğrafi Bilgi Sistemleri hakkında bilginiz var mı?				
Evet	1248	80,10	338	88,95
Hayır	310	19,90	42	11,05
7- Bölümünüzde Coğrafi Bilgi Sistemleri eğitimi var mı?				
Evet	1322	84,53	324	86,17
Hayır	242	15,47	52	13,83
8- Bölümünüz ile ilgili güncel gelişmeleri takip ediyor musunuz?				
Evet	1354	86,24	314	82,20
Hayır	216	13,76	68	17,80
9- Tekrar seçme imkânınız olsa bölümünüzü tercih eder misiniz?				
Evet	1216	77,85	270	72,58
Hayır	346	22,15	102	27,42

Anketin aynı bölümünde öğrencilere sorulan CBS uzmanı olmak için neler yapmanız gerektiğini ne kadar biliyorsunuz sorusuna ise coğrafya öğrencilerinin %9'u çok iyi, %10'u iyi, %28'i orta, %25'i az ve %29'u çok az cevabını vermiştir. Aynı soruya coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin ise %8'i çok iyi, %11'i iyi, %15'i orta, %24'ü az ve %42'si çok az cevabını vermiştir. Buna göre, coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin her ikisinde de öğrencilerin %19'u CBS hakkında iyi veya çok iyi düzeyde bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, coğrafya öğrencilerinin %80'inin ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin %89'unun CBS hakkında bilgi sahibi oldukları ortaya çıkmıştır. Yine öğrencilerin cevapları sonucunda coğrafya bölümlerinin %85'inde ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin %86'sında CBS eğitimi olduğu cevabı alınmıştır. Ayrıca, coğrafya öğrencilerinin %86'sının, coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin ise %82'sinin bölümleri ile ilgili güncel gelişmeleri takip ettikleri ortaya çıkmıştır. Bölümlerinizi tekrar seçer misiniz sorusuna ise coğrafya öğrencilerinin %77'si, coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin ise %73'ü evet cevabını vermiştir (Tablo 6).

3.3. Öğrencilerin Çeşitli Görüş ve Önerileri

Anketin son bölümünde öğrencilerin yoğun olarak ifade ettikleri görüş, öneri ve istekleri başlıca beş bölümde toplamak mümkündür. Bunlar; bir bilim olarak coğrafyaya duyulan sevgi ve bağlılık, pedagojik formasyon alımı, arazi çalışmalarının ve derslerdeki uygulamaların artırılması, coğrafyacı kimliğinin ve mesleğinin tanınması ve uzaktan coğrafya eğitimi programlarından duyulan rahatsızlıktır. Çoğunlukla ifade edilen konulardan ilki coğrafyanın çok sevilmesi ve coğrafya okumaktan duyulan mutluluktur. *“Coğrafya bir yaşam tarzıdır. Herkes bakar coğrafyacı görür. Bir daha dünyaya gelsem gene coğrafyayı seçerim...”*, *“10 kere sınava girsem yine coğrafya yazardım...”*, *“dünyaya ve insanlara bakış açım değişti”*, *“hayatı onda görüyorum ve okuduğum bölümü seviyorum”* öğrencilerin ifadelerinden bazılarıdır. Çoğunlukla ifade edilen ikinci konu Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin formasyon alma istekleridir. Öğrenciler formasyon olarak öğretmenlik haklarını elde etmek istemektedirler. Öğrencilerin çoğunlukla ifade ettikleri diğer konu ise arazi çalışmalarının ve

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

derslerdeki uygulamaların artırılması olmuştur. Öğrencilerin konu ile ilgili ifadelerinden bazılarını “arazi çalışmalarına daha çok önem verilmeli”, “bölümler daha çok uygulamalı eğitim sunmalı. Teorinin yanında daha fazla arazi çalışmasına yer verilmeli”, “dersler daha çok uygulamaya ve araştırmaya yönelik olmalı..”, “ancak arazi ile coğrafya daha anlamlı bir bütünlük kazanır kanaatindeyim”, “ders içerikleri yeniden gözden geçirilmeli ve arazi çalışmalarına çok önem verilmeli”, “Nasıl ki Fizikçi ve Kimyacılar laboratuvar çalışmalarına para ödemiyorlarsa, biz de arazi çalışmalarına katıldığımızda ücret ödememeliyiz.” olarak örneklendirmek mümkündür.

Öğrencilerin çoğunlukla ifade ettikleri konulardan birisi de coğrafyacı kimliğinin ve mesleğinin tanınması isteği olmuştur. Öğrenciler, bir meslek olarak coğrafyacılığın görev tanımının yapılmasını, tanınırlığının artırılmasını ve coğrafyacıların kamuda iş bulabilmesinin önünün açılmasını talep etmektedirler. “Türkiye’de coğrafyaya yönelik iş alanları çok az, bu durumdan üzüntü duyuyorum”, “devlet bu bölüm için iş imkânları ortaya koymalı”, “coğrafyacı statüsünde devlete atanma imkânımızın olması gerekir”, “coğrafyacı ne iş yapar, bu konunun coğrafyayla ne alakası var gibi sorularından yoruldum”, “coğrafyacı meslek tanımı yapıp, farklı kurum ve kuruluşlarda kadro açılmasını ve sadece öğretmenlik ve akademisyenlikte değil, diğer sektörlerde de iş imkânı olmasını istiyorum” öğrencilerin ifadelerinden bazılarıdır. Ayrıca, öğrenciler tarafından büyük bir oranda ifade edilen konulardan birisi de yeni açılan uzaktan coğrafya eğitimi bölümleri olmuştur. Öğrenciler bu bölümlerin arazi ve uygulamalara dayalı derslerin öğretiminde başarılı olamayacağını ve aldıkları yüksek öğrenci sayısı nedeniyle kendilerinin de bir mesleğe yerleşmelerini zorlaştıracığını ifade etmektedirler.

4. SONUÇ

Yükseköğretim coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bölümleri ile ilgili çeşitli değerlendirmelerini ve mesleki tercih ve hazırlıklarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan çalışma sonucunda önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin, buldukları bölümleri ders, ödev, proje, arazi, materyal ve altyapı gibi çeşitli özellikler yönünden değerlendirmeleri sonucunda genel ortalama

birbirine çok yakın bir düzeyde her iki bölümde de orta olarak ortaya çıkmıştır. Her iki bölümde de öğrencilerin çok iyi olarak değerlendirdikleri bir soru olmamıştır. Sorular arasında en yüksek ortalamaların, coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin ikisinde de iyi düzeyine yaklaşan oranlarda, ders çeşitliliği ve sayısı ile derslerin içeriklerine uygun olarak işlenmesi sorularına ait olduğu görülmüştür. Bu durum bölümlerdeki akademik kalite adına olumlu bir sonuçtur. Öğrencilerin değerlendirmelerine göre; coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinde teknolojik altyapı, ödev ve projeler, ders kitapları ve materyalleri, derslerde çeşitli öğretim yöntemlerine yer verilmesi, derslik imkânları ve öğrencilerin bölümleri ile ilgili genel memnuniyetleri orta düzeydedir. Ancak, arazi çalışmaları ile laboratuvar imkânları ve uygulamaları öğrenciler tarafından zayıf olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle, günümüzde büyük kabul gören yapılandırmacı anlayışa uygun olarak (Açıkgöz, 2007; Gürol, 2005) arazi çalışmaları ve ders içi uygulamalara coğrafya eğitiminde daha çok yer verilmesi faydalı olacaktır.

Ayrıca, araştırma sonucunda arazi çalışmaları, derslik imkânları ve genel memnuniyet konularındaki değerlendirmelerinde coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencileri arasında istatistiksel farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Coğrafya öğrencileri; bölümlerindeki arazi çalışmalarını orta olarak değerlendirirken, coğrafya öğretmenliği öğrencileri zayıf olarak değerlendirmiştir. Ayrıca, coğrafya öğrencileri derslik imkânlarını coğrafya öğretmenliği öğrencilerine göre daha iyi bulmaktadırlar. Genel memnuniyet sorusuna verilen cevapta da benzer biçimde coğrafya öğrencilerinin bölümlerinden daha memnun oldukları ortaya çıkmıştır.

Öğrencilere mezuniyet sonrası mesleki planları ile ilgili soruların yöneltildiği bölüm sonucunda da ilginç sonuçlara ulaşılmıştır. Coğrafya öğrencilerinin %50'si coğrafya öğretmeni, %28'i akademisyen, %13'ü CBS uzmanı, %9'u ise farklı bir meslek sahibi olmayı hedeflemektedir. Buna göre; öncelikli amacı bilim adamı veya çeşitli kurumlarda çalışacak uzman yetiştirmek olan coğrafya bölümleri öğrencilerinin yarısının öğretmen olmak istemesi üzerinde önemle durulması ve çözüm üretilmesi gereken bir sonuçtur. Coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin ise %73'ü öğretmen, %17'si akademisyen, %3'ü CBS uzmanı ve %6'sı diğer bir meslek sahibi olmayı hedeflemektedir. Ortaya çıkan oranlar, coğrafya öğretmenliği bölümlerindeki her dört öğrenciden yaklaşık

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

üçünün, bölümlerinin amaçlarına uygun bir biçimde, öğretmen olmayı planladığını ortaya koymaktadır. Ancak, %20'lik bir bölümün akademisyenlik veya CBS uzmanlığı yapmak istemesi öğrencilerin üniversiteye giriş döneminde yaptıkları bölüm tercihlerinin daha sağlıklı yaptırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, öğrencilerin yaklaşık %15'inin CBS ile ilgili bir alanda çalışmak istemesi coğrafyanın son yıllardaki en önemli gelişme alanlarından biri olarak kabul edilen CBS (İncekara, 2007; Kesler, 2007) için yeterli olmasa da sevindirici bir sonuçtur.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan diğer önemli bir sonuç da öğrenciler arasında öğretmen, akademisyen ve CBS uzmanı olmak için ne yapması gerektiğini iyi veya çok iyi düzeyde bilenlerin oranının sırasıyla yaklaşık %60, %35 ve %19 olmasıdır. Genel olarak, öğrencilerin yarıdan fazlası öğretmen olmak için yapılması gerekenler ile ilgili bilgi sahibiyken, bu oran akademisyenlik ile ilgili üçte bire, CBS uzmanlığı ile ilgili ise beşte bire düşmektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin özellikle akademisyen ve CBS uzmanı olmak için ne yapmaları gerektiğini bilmediklerini göstermektedir. Ancak, öğretmenlik ile ilgili oranın da iyi bir düzeyde olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Nitekim coğrafya öğretmenliği öğrencileri arasında dahi öğretmen olmak için ne yapılması gerektiğini iyi veya çok iyi düzeyde bilenlerin oranı %64'tür. Buna göre, her üç coğrafya öğretmenliği öğrencisinden biri öğretmenlik ile ilgili yeterli bilgiye sahip değildir.

Akademisyen olmak isteyen öğrencilerin %42'sinin yani yaklaşık yarısının alanını belirlemiş olması, çalışmaya katılan öğrencilerin sadece %41'inin 3. ve 4. sınıfta olduğu dikkate alındığında olumlu bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Coğrafya bölümlerinde %47 olan bu oran, coğrafya öğretmenliği bölümlerinde %36'dır. Ayrıca, genel olarak öğrencilerin %85'inin CBS hakkında bilgi sahibi olduğu ve bölümlerinde CBS eğitimi aldığı ortaya çıkması da olumlu bir sonuçtur. Ancak, bu yüksek orana karşın CBS uzmanı olmak için ne yapması gerektiğini bilenlerin oranının %35 olması çok düşük bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer olumlu sonuçlar olarak da öğrencilerin %84'ünün bölümleri ile ilgili güncel gelişmeleri takip etmelerini ve tekrar seçme imkânı olsa bölümlerini büyük oranda tekrar tercih edecek olmalarını vermek mümkündür. Öğrencilerin dörtte üçü bölümlerini tekrar tercih

edeceğini ifade etmektedirler. Coğrafya bölümlerinde bu oran %78, coğrafya öğretmenliği bölümlerinde ise %73'tür.

Sonuç olarak, Türkiye üniversitelerindeki coğrafya ve coğrafya öğretmenliği lisans programlarındaki öğrenciler bölümlerini genel olarak orta olarak değerlendirmektedirler. Bölümlerdeki ders içi uygulamalar ve arazi çalışmalarını ise zayıf bulmaktadırlar. Bu nedenle, uygulamalı eğitim ve arazi çalışmalarından başlamak üzere kalitenin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Yapılması gereken önemli bir çalışma da öğrencilerin mesleki yönlendirmeleri ile ilgili olmalıdır. Bunun için öncelikle yapılması gereken çalışma, yetkili kurum ve kuruluşlarca coğrafyacıların hangi işleri yapabileceğinin ve coğrafya mezunlarının görev alabileceği kurum ve kuruluşların belirlenmesidir. Türkiye İş Kurumu tarafından yayınlanan Türk Meslekler Sözlüğü'nde, 2632.02 kodlu "coğrafyacı" mesleğine sahip kişilerin Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Harita Genel Müdürlüğü, Maden Teknik Arama Enstitüsü, Devlet Su İşleri, Karayolları Genel Müdürlüğü gibi kuruluşların jeomorfoloji ile ilgili birimlerinde görev alabildikleri belirtilmektedir (İŞKUR, 2012). Ancak, buralardaki coğrafyacıların sayısı son derece sınırlıdır ve bunlar dışında coğrafyacıların görev alabileceği farklı kurum ve alanlar belirlenmelidir.

Buna ek olarak, coğrafya bölümü okuyan öğrencilerin yarısının öğretmen olmayı hedeflemesi, bu bölümlerin varoluş amaçlarını ve bu amaçlara katkılarını, öğrencileri bu karara iten sebepleri ve istenen öğretmen donanımını sorgulamamızı gerektirmektedir. Ayrıca, coğrafya öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin dörtte birinin öğretmen olmak istememesinin de olası sebepleri tespit edilerek gerekli adımlar atılmalıdır. Sorgulanması gereken diğer bir önemli sonuç da öğrencilerin yapmak istedikleri meslekler ile ilgili ne yapılması gerektiğini yeteri kadar bilmemeleridir. Bu nedenle, lisans öğrenimleri süresince öğrencilere sahip olmaları gereken donanımlar ve atmaları gereken adımlar konusunda bilgilendirmeler yapılmalıdır.

5. KAYNAKLAR

Açıkgöz, K. (2007). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Biliş Yayıncılık.

COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI

- Ağaoğlu, E. (1997). Toplam kalite yönetimi - okul ve sınıf yönetimi ile ilişkisi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 33-40.
- Akbulut, G. (2004). Coğrafya ve aktif öğrenme yöntemleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 65-77.
- Akyüz, K. C., Gedik, T., Aydın, A., Yıldırım, İ., & Akyüz, İ. (2009). Orman fakülteleri son sınıf öğrencilerinin meslek tercihleri ve girişimcilik yetenekleri. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 1(3), 139-158.
- Alım, M. (2009). Problems of geography education in Turkey. *International Journal of Human Sciences*, 6(1), 640-51.
- Arı, Y. (2008). *Coğrafyayı neden çok boyutlu olarak tanımlamaya ve öğretmeye ihtiyaç vardır?*. Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar, ed: Özey R., Demirci, A. İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem A.
- Cafoğlu, Z. (1996). *Eğitimde toplam kalite yönetimi*. İstanbul: Avni Akyol Ümit Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Çevik, O. ve Yiğit, S. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin profillerinin belirlenmesi: Amasya Üniversitesi örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 89-106.
- Demirci, A. ve Kocaman, S. (2007). Türkiye’de coğrafya mezunlarının CBS ile ilgili alanlarda istihdam edilebilme durumlarının değerlendirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 16, 65-92.
- Doğan, İ. Saraçlı, S., & Saraçlı, Z. (2005). Üniversiteye yerleşen öğrencilerin bölüm memnuniyetleri ninridit analizi ile incelenmesi ve Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. birinci sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 176-184.

- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Erzurum: Aktif Yayınevi.
- Girgin, M., Sever, R., & Gök, Y. (2003). Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat ve Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Coğrafya öğrencilerinin mesleki uygulama gezilerine ilişkin görüşleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, (8)10, 7-20.
- Gökçe, N. (2009). Türkiye’de öğretmen yetiştirmede coğrafya eğitiminin sorunları ve öneriler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 721-768.
- Gökmenoğlu, T. ve Kiraz, E. (2011). Öğretmen adaylarının üniversitelerde sunulan sosyal ve akademik olanakları değerlendirme durumları: ODTÜ örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 393-410.
- Gümüş, N. ve Çapar, T. (2011). Coğrafya öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(1), 395-410.
- Gürol, M. (2005). Oluşturmacı öğrenme yaklaşımının uzmanlaşmaya etkisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 4(1), 141-45.
- İncekara, S. (2007). Ortaöğretim coğrafya eğitiminde uluslararası eğilimler ve Türkiye örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 16, 109-130.
- İŞKUR (2012). <http://esube.iskur.gov.tr/Meslek/meslek.aspx> adresinden 25.06.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Karaca, E. (2008). Eğitimde kalite arayışları ve eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması. *Dumlupınar Ünv. Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 61-80.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler* (6. baskı). Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

**COĞRAFYA VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİ İLE
İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ VE MESLEKİ HAZIRLIKLARI**

- Kariyer Penceresi. (2012). <http://www.kariyerpenceresi.com/index.php?bolum-taban-netleri> adresinden 21.10.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Kayan, İ. (2000). Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 11, 7-22.
- Kesler, T. (2007). Coğrafya öğretiminde teknoloji kullanımı. Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koçman, A. (1999). Cumhuriyet döneminde yükseköğretim kurumlarında coğrafya öğretimi ve sorunları. *Ege Coğrafya Dergisi*. 10, 1-14.
- Leite, D., Santiago, R. A., Sarrico, C. S., Leite, C. L., & Polidori, M. (2006). Students' perceptions on the influence of institutional evaluation on universities. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 31(6), 625–638.
- Sarıkaya, T. ve Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Scott, P. (2002). Küreselleşme ve üniversite: 21. yüzyılın önündeki meydan okumalar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(1), 193-208.
- Şahin, C. (2001). Ortaöğretim coğrafya öğretmenlerinin mesleki sorunları hakkında bir araştırma. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 13(2), 59-70.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R., & Şahin Fırat, N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3), 429-452.
- Turan, İ. ve Alaz, A. (2007). Özel dersanelerde coğrafya öğretiminin öğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 279-292.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (1998). *Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Mekan*. İstanbul: Çantay Kitabevi.